

BİR HAKKARİ GEZİSİ İZLENİMLERİ

Hakkari deyince aklımıza dağlık bir bölge, 6 ay karla kaplanan köy yolları, Zap suyu, sınır ticareti ve terör akla geliyor. Oysa, Hakkari'de bundan çok fazlası var. Bu olgu kente ve bölgeye gittikçe artan bir şekilde gelen yerli turistlerden belli oluyor.

Hakkari yeni bir cazibe merkezi oluyor. Selahattin Eyyubi havalimanı Hakkari kent merkezine 92 km. uzakta, ilin en büyük ilçesi olan Yüksekova yanında, 4 km mesafede. En büyük oteller Yüksekova'da ve nüfus olarak Hakkari'yi çok geçse de (Hakkari 80.000, Yüksekova 120.000) il merkezi bize daha cazip geldi. Ne de olsa bir memur kenti, görmüş geçirmişliği var. Üniversitesi de var.

Van iline 196 km. mesafede. Acenteler her iki ili kapsayan programlar yapmaya başlamışlar,ama şu an Hakkari tanıtımını yapacak ne broşür, harita, hediyelik eşya, magnet var.

Rehberimiz bunların proje bazında olduğunu söyledi.

Aslında küçük ve dağlarla çevrili bir il, engebeli, halkı çok nazik, misafirperver, belli ki ilgi bekliyor, ekonomisinin canlanmasını istiyor.

Çok kadın çalışan var, kadın girişimcilik yaygın.

Akşam yemeklerimizi kadınların çalıştığı ve yalnızca orada bulabileceğimiz yerel otlarla hazırlanmış otantik yemekler sunan Kadın Kooperatifi Lilyana'da yedik.

Hakkari'de kültür turizmi çok az, doğa ve dağcılık hakim. Çok sayıda şelaleleri, buzul gölleri, Zap üzerinde asma ve beton köprüler en çok ilgi çeken yerler. Kentteki kale askeri bölge, gidilemiyor. Bölgede kaleler mevcut. Özellikle seyir tepeleri fotoğraf için çok uygun. Cilo dağ silsilesindeki Reşko zirvesi, yeni adıyla Uludoruk (4135 m) dağcılarının gözdesi. Kadim halklardan Nasturiler'den ayakta kalan kilise yok gibi. Kürt aşiretleri ile sürekli çatışma halinde olan Nasturiler, 1. Dünya harbinde Ruslardan yana tavır aldılar, 1924 yılında İngiliz desteği ile yaptıkları isyan bastırıldı. Bugün Türkiye de Nasturi bulunmamakta, kalanlar ise Irak'a göç ettiler

Türkiye'nin en dağlık ve Doğu Anadolu'nun en uç noktasındaki il, İran ve Irak ile komşu.

Türkiye'nin en deli akan nehri Zap suyu boyunca uzanıyor yollar. Zap'ın oyduğu dar, dik ve

yüksek vadiler tarıma çok az imkan veriyor. Bölgenin %88'i dağlık. Toplam alan içerisinde

çayır-mera %52, orman (özellikle meşeler) %24, tarım ise %9 oranında.

Hayvancılıkta koyun

ve keçi yaygın. Göçerlerin belli mevsimlerde "zoma" denen yayla kıl çadırları ve sürüleri ile

dolaştıkları ekonomik yaşam önemli. Tarımsal ürün olarak hububat, sumak,

çeltik, ceviz

yaygın. Zap kıyılarında yer yer alabalık tesisleri var. Arıcılık da önemli bir ekonomik aktivite.

Maden bakımından zengin kurşun-çinko, karbonatlı sülfat yatakları mevcut. Hakkari il merkezi Türkiye'nin 4. Yüksek kenti (1720 m rakım).

18 Mayıs cumartesi günü Ajet uçağımız Ankara Esenboğa'dan 1 saat 45 dakikalık yolculuktan sonra 13.00 civarında Yüksekova pistine iniyor. Hakkari bölgesine yaklaşınca alabildiğine uzanan ihtişamlı Güney Doğu Toros dağları -artık Hakkari dağları diyebiliriz-

bütün grubu heyecanlandırıyor. Uçaktan iner inmez bir kısmımız dağları arkamıza alarak grup fotoğrafı çektiriyoruz.

Rehberimiz Gülizar bizi dışarıda bekliyor. Üyesi olduğum Doğa Gezinleri Kuübü (GEZGİNDER) tarafından düzenlenen gezide 32 kişiyiz. Minadiye Kaya ve özellikle Fatma Dugan bu turu organize etmek için çok çaba sarfetmişler. Araziye dayanıklı iki Ford minibüs biraz ileride bizi bekliyor. Rehber ve şoförler aynı aşiretten, zaten

herkesin bir aşireti var. Gülizar yüksek tahsilini Sakarya ilinde yapmış. Dağcı ve fitness hocası. Şimdilik bizim arabada, konuşkan, zayıf, tüy siklet, ama sıkı dağcı. Kendisiyle çok barışık, kendisiyle dalga bile geçiyor. Atom karınca tabirine uygun, çok dinamik. Babası, kızım biraz yemek yesene diye takılıyormuş. Çok yiyorum ama kilo alamıyorum diyor. Ailesinden, Hakkari'den bahsediyor.

Rehberimiz Gülizar

Van-Hakkari yol ayrımı tabelasını görüyoruz. Yol boyunca Zap nehrinin üzerinde Gençlik Köprüsünü (eski Devrimci Gençlik köprüsü 1999 da yıkılmış, şu anki 2010 da yapılmış yeni bir köprü) ve diğer köprüleri görüyoruz.

Devrimci Gençlik Köprüsü

Çukurca-Hakkari yol ayrımı tabelası ve Depin köprüsünden geçiyoruz. 1960 yılında yapılan ve tek giriş çıkışı olan bir köprü. Karla kaplı iki dağ silsilesi arasındaki vadilerden geçiyoruz. Bazen askeri kontrol noktalarında ya kimliklere bakılıyor veya içeriye bir göz atıyorlar. Kaptana, grubun dışında başka kimse var mı diye soruyorlar.

Kaptanımız Necdet anlattı: bir keresinde bir yolcu almış, yabancı var mı diye sormuşlar, var demiş. Adamda uyuşturucu varmış. Kaptan kurtulmuş. Başka bir olayda başka bir kaptan yok demiş, aldığı yolcuyu bildirmemiş uyuşturucu olmasa da kaptanı içeri almışlar.

Avaore Şelalesine Çıkarken

Hakkari'yi geçtikten sonra Hakkari-Çukurca karayolu 30. km'de gürül gürül akan Avaore şelalesine tahmini 1 km'lik hafif bir rampayla çıkıyoruz. Her taraf yemyeşil, sumak, mahlep, meşe ağaçları ve kenger gibi bazı bitkiler var. Hiç bu kadar ceviz ağacını bir arada görmediğimizi konuşuyoruz. Üçü bayan bir erkek arkadaşımız mayolarıyla şelale altına girdiler. Hakkari'ye dönüş yolunda Zap vadisinin doğusunda kalan Ağaçdibi köyü yakınındaki aynı isimli şelaleye uğruyoruz. Yanımızda getirdiğimiz kumanyaları ve rehberimizin getirdiği karpuzu yedikten sonra Hakkari'ye dönüyoruz. Rehberimiz anlatıyor: kadınların göğsünde iri kolyeler, üstlerinde takılar varsa evliler. Bir de anekdot anlatıyor: Bir çift yolda yürürken karısı, geçen evli kadınların takılarını ve kendisinin iki ince bileziğini göstererek, sen beni ucuza aldın diye kocasına sitem etmiş.

Bir Hakkari Düğünü_Spor Salonuna ancak sığabiliyorlar.

Gülizar bizi bir düğün salonuna götürdü. Bayan arkadaşlarımız Hakkarili bayanların düğün halayına katıldılar. Erkek arkadaşlarımızdan bazıları da bizimkilerin yanında halaya katıldılar. Hakkarili genç erkekler ayrı bir ekip halinde halay çekiyorlardı. Bazı bayanların zengin takıları fark ediliyordu. Zenginlik takı ile belli oluyor. Gülizar minibüsümüzde anlattı. Biraz dolgun bayanlar tercih ediliyor bu bölgede.

Otele dönmeden önce Mutfak- Lilyana Kadın Kooperatifi Gastronomi Atölyesi ve Mutfağı'nda 4 akşam boyunca yiyeceğimiz ilk yemeğimiz başlıyor.

Lilyana Cadıları

Çalışanların hepsi kadın.

Çorba, salata, pilav ve ardından köfte, et, aşurelik buğday, un, yumurta ve yoğurtla yapılan yerel bir yemek olan enfes doğaba ve ardından çay. Restorandan çıkarken yarım bırakılmış bir pilav tabağı gördüm. Kim bu enfes pilavı bitirmemiş diye bir çalışan kadına sordum. Gülerek Gülizar dedi! İnceliğinin sırrı belli oldu. Restoranda bölgeye özgü doğadan toplanarak kurutulmuş Lüş otu ve Çoin otu satılıyor. Çorba ve pilav pişirmede kullanılıyor. Ayrıca, Siyabo otu turşusu, bal, tahin, sumak ve kuru üzüm de satılıyor. Çoğumuz bir şeyler

satın aldık. Sanırım rekor bende, böyle ürünleri bir daha bulamam başka yerde. Otelimize yerleşme.

Akşam şehirde tur atarken, ana caddede doğadan toplanarak satılan Işgın(bölgede uçkun deniyor), mendi (köse otu), siyabo, bike , bendikavi gibi otları sergilerinde satan ot satıcılarını görüyoruz. Işgın Doğu Anadolu'da yaygın bulunan bir ot. Soyularak çiğ yeniliyor, başka şekilde de tüketiliyormuş. Ankara'nın bazı pazarlarında şu an satılıyor. Adına yayla muzunu da deniyor.

-----***-----

İkinci gün (19.5. Pazar): Otelimizi değiştiriyoruz, valizlerle aşağı iniyoruz. Gülizar, şoförlerimiz Necdet ve Hüseyin bizleri otelden saat 08.00'da alıyorlar. Hakkari merkeze yakın Şivişk yaylasında araçlardan inip yürümeye başlıyoruz. Kıl çadırlarda konaklayan göçerlerle karşılaşılıyor. Sohbet ve sorular başlıyor. Koyun sağan bir erkek, beşik sallayan çocuklar, yemek pişiren kadınlar. Bir mandıracı gelip sütleri anıda alıyormuş. Hatta sıcak süt anında mayalanarak peynir de yapılabiliyormuş.

İstikametimiz ters laleler (*Fritillaria imperialis*) her taraftan fışkırıyor; diğer adıyla ağlayan gelin buraya özgü endemik bir tür.

Karların erimesiyle muhteşem bir manzara oluşturuyor.

Fotoğraf çekimlerinden sonra minibüslerle Oğul köyü civarına varıyoruz. 1550 m'den zorlu, batonlu, çarşak kayalar üzerinde yoğun bir yürüyüşle 1.5 saatte 1900 m'de Mar Evdişo manastırı denen bir yere varıyoruz.

Kalan tek şey kemerli bir yapı ve mağaramsı bir oluşum. Ama muhteşem bir manzara var. Grubumuzda ilk kez yürüyen genç bir üyemiz olduğu gibi, bu zorlu yürüyüşe katılmayan üyelerimiz de oldu. Onlar, şoförlerin dere kenarında hazırladığı çay ve atıştırmalıklarla ziyafet çektiler. Erken inenler de çay partisine katıldılar. Bizim batonlarla zorlanarak inip çıktığımız çarşaklı yolu kaptan Hüseyin ekipmansız elini kolunu sallayarak inip çıktı!

Ben, inerken kayarak baldırlarım üzerine kötü düştüm. Necdet, tüm tur boyunca arabadan Kürtçe ve Türkçe müzik yayını yaptı, engebeli, sarp yollarda bize iyi geldi bu. Akşam yemeğimiz aynı yerde, ana yemek kiris: köfte, haşlanmış nohut, kuru soğan, pirinç, ceviz ve besni üzümüyle yapılan enfes bir mahalli yemek.

-----***-----

Üçüncü gün (20.5. Pazartesi): Şoförlerimiz okul servisini bitirince 08:45 civarı otele geliyorlar. Yolda, Ankara Ulus'taki İş Bankası binasına benzeyen Şine dağı denen yerde, köprüde bir fotoğraf molası veriyoruz.

İstikametimiz Kaval şelalesi. Hakkari'nin Kato dağı eteklerinde, Hakkari'ye 50 km mesafede, yarım saatlik bozuk bir yol ile Kaval köyünde

bulunan ve saklı cennet olarak adlandırılan 20m. yüksekliğindeki Kaval Şelalesine, Zap suyunun bir kolunu izleyerek, zaman zaman dere geçişleri yaparak ve hafif bir rampayla çıkıyoruz. Uzakta yamaçlarda bir dağ keçisi görüyoruz. Yukarıda bizim bazı bayan arkadaşlarımız kaptan Hüseyin ile müzik eşliğinde karşılıklı halay çektiler. Hüseyin bekar, yakında evlenecek. Bizim arabanın şoförü Necdet evli. Kaptanların hazırladığı çay eşliğinde kumanyalarımızı yedikten sonra tekrar Zap vadisine doğru inişe geçtik.

Öğleden sonraki yürüyüşümüzü iki saat süreyle Helel vadisinde yaptık. Dar bir kanyon içinden akan dere boyunca yer yer iri kayalar üzerinden ilerledik. Bu kez bir arkadaşımız dizinden hafifçe yaralandı.

Şehre dönüşte Meydan Medresesi'ne gittik. Şu an Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı özel bir müze. Fazla eser yok ama bina restore edilmiş, iki katlı, avlulu. 1700 yılında Ahlat taşından yapılmış güzel bir bina. Tüm soğuk bölge medreselerinde olduğu gibi soğuktan korunmak için hücre giriş kapıları alçak (yanlış bir inanışla saygı ile başını eğmek için değil). Müdürü aynı zamanda Üniversite'de akademisyen. Müdür ve yardımcısı bizlere izahat verdiler. Hemen Medrese yanındaki Kültür Merkezi'nde bir sergi var

şu an.

Hakkari'de bulunan M.Ö. 1450-1000 tarihine ait insan ve hayvan motifli 12 stel (mezar taşı) şu an Van müzesinde bulunmakta. Medrese'nin bahçesinin bir köşesinden Hakkari'nin yanı başında 3500m rakımlı Sümbül dağıni fotoğraflıyorum. Diğer grup şehir merkezine giderken, ben diğer arkadaşımızla-benim de gitmemi Gülizar ısrar etti, düşmemden dolayı bir komplikasyon çıkabilir dedi- Fatma Dugan eşliğinde Hastanenin Acil servisine gittik. Röntgen çekildi. Bende kırık, çıkık yok, galiba lif yırtığı veya ezilmesi olmuş. Merhem ve kas gevşetici yazıldı. Arkadaşımıza da ağrı kesici gibi bazı ilaçlar yazıldı. Bu arada ana caddede mağazaları gezen arkadaşlarımızla buluşarak akşam yemeğine gittik. Yemek saati 18:15. Ana yemekTırşik: un, ceviziçi, haşlanmış nohut, bulgur ve başka ek malzemelerle hazırlanmış Hakkari usulü yemek. Bu kez, isteyenler extra ufak bir ücretle, porsiyondaki 3 baklavayı çay eşliğinde yediler.

Yemek sonrası, araçlarımızla Kent Ormanı tepesine giderken minibüse Necdet'in hanımı ve kucaktaki çocuğu ile tanıdıkları bir avukat da bindi. Seyir noktasına varmadan önce araçtan inerek biraz yürüdük ve dolunay altında şehrin gece manzarasını seyredip, fotoğraf çektik.

Ardından, Keyf-i Seyir isimli bir kafeteryası bulunan bir başka seyir tepesine devam ettik. Kafeteryadan biraz yüksekteki diğer seyir tepesine çıkmaya üşenerek, dışarıdaki masalarda hafif soğuğa rağmen kahvelerimizi içtik. İçerisi nargile içenlerle doluydu. Maalesef Hakkari'de nargile kahvelerde çok yaygın. Dönüşte Avukat beyle sohbet edildi. Ağır ceza

avukatıymış ve daha çok buradaki İranlıların davalarına bakıyormuş.

---***---

Dördüncü gün(21.5. Salı): Otelden ayrılış 08.30. Programımızda Cennet ve Cehennem vadileri (Spixane) ve Gelezo şelalesi var. Kırıkdağ köyünden (Hakkari'den 45 km. mesafede) engebeli, bozuk bir yolu takiben bir Zap kolunu izleyerek ilerliyoruz. Etraf muhteşem buzullu dağlarla çevrili. Cennet vadisine varınca araçtan inip Reşko zirvesinin eteğine ilerliyoruz, rakım 2500m. 10:30 da yürüyüşe başlıyoruz. Bugün birkaç kişi şehirde kaldı. Yürüyüşe katılan herkes, rehberin bir gün önceki uyarısıyla soğuğa karşı donanımlı giysili, botlu, batonlu. Cennet mevkinde, mendi ve başka otları toplayan kadınlı erkekli köylülerle karşılaşılıyor. Bu manzara çok yaygın, kimisi kendi ihtiyacı için kimisi de satmak için çuval çuval topluyor.

Sırf bu işi yapan kamyonlu köylüler gördük. Mendi tarlası denecek bol mendili bir yerden geçtik. Bu alan bir tarla gibi toprağı süsleyen çiğdemlerle dolu. Kar sümbülü, ak yıldız da yer yer var. Ayrıca, seyrek olarak heliz otu gördüm. Yol üzerinde anında eriyip şelale gibi dökülen sular gördük.

Cehennem vadisi kar, tepeleri de buzulla kaplı, yazın sular eriyince buzul gölleri oluşuyormuş. Şansımıza havanın güzel olduğu bir zamanda

30 dakika mola verip kumanyamızı yiyoruz. Bu arada 3 erkek arkadaşımız üst gövdeleri çıplak vaziyette karda yuvarlanmaya başladılar. Bazı bayan arkadaşlarımız da cinsiyet ayırımı olmaz diyerek sutyenleriyle kalarak karda yuvarlandılar. Daha önce Hüseyin'e sormuştum. Reşko'ya muhtemelen bir gece çadırılı gidiyorlar galiba demişti. Aynı soruyu Gülizar'a sordum. Aynı gün çıkıp inebiliyoruz dedi!

2774 m rakımda saat 14:00'de dönüşe geçiyoruz. Cennet mevkinde yaklaşınca hafiften bir yağmur başlıyor ama çabuk duruyor. Gülizar ve bir arkadaş ile minibüslerin durduğu yerde, yamaçlardaki toplayıyoruz. Soyup yiyoruz. İlk kez görenler olduğu gibi ilk kez yiyenlerimiz

de çoğunlukta. Dönüşte Gelezo şelalesini ziyarette karpuz dilimleniyor ve dağıtılıyor. Hakkari'ye dönüyoruz. Bu kez mendi çorbası, kuru patlıcan ve lahana sarma, salata. Mendi çorbası o kadar lezizdi ki ikinci hatta üçüncü kaseyi yiyenlerimiz oldu. İçinde irmik, yoğurt, mendi otu ve pazı bulunuyor. Yine baklava yiyenlerimiz var. Bu restoranda yiyeceğimiz son yemek. Veda edip ayrılıyoruz.

---***

5.gün (21.5 Çarşamba): Programımızda bugün yürüme yok. Şemdinli ve Yüksekova var. Hakkari-Şemdinli arası 130 km. Şemdinli'yi tepeden gören bir seyir parkında mola veriyoruz. Aşağısı yeni Şemdinli, eski Şemdinli tepeden görünmüyor. Parktaki görevli bize karşı dağlardaki İran-Irak sınır ayrımını gösteriyor.

Şemdinli terasdan görünüşü

Özal döneminde işlek bir sınır kapısı varmış Irak ile. Şu anki sınır kapısı Derecik ve yolu bozukmuş. Bu yoldan 10 km kadar mesafedeki çok güzel kemerli taş bir köprüde toplu fotoğraf çekimi yaptıktan sonra, istikamet Kayme sarayı.

Şemdinli Bağlar Köyü eski yerleşim alanlarının kuzey tarafında bulunan Kayme Sarayı kitabelerinden öğrenildiğine göre 1909-1911 yıllarında yaptırılmış. Kitabelerde isim geçmemekle beraber Seyit Ubeydullah'ın oğlu Seyit Muhammed Sıddık tarafından yaptırıldığı düşünülmekte. Kayme sarayı iki katlı bir yapı imiş. Sarayın taşları civardaki evlerde kullanılmış. Yakınındaki restore edilmiş Seyyid Taha (bölgede çok önemli bir şahsiyet olarak bilinir) medresesinde sarayın eski yarı yıkık bir fotoğrafı var. Onarılacakmış. Oradaki bir görevli medrese hakkında bilgi veriyor. Bina özel statüde ve bir eğitim kurumu gibi işlev görecekmış. Sıralar, hazırlanmış salonlar vardı. Eskiden Geylani aşiretinin ve Nakşibendiliğin önemli bir medresesi imiş.

Buraya çok yakın bir mesafede bir alabalık tesisinde havuzlar kenarında, güzel bir manzarada, sekilerde yemeğimizi yiyoruz. Tek kusur balık fazla kızartılmış, oysa ideali tereyağında kızartmaktır ve alabalık az pişmiş yenir. Yemekten sonra daha önce bahsettiğim sarayın yerini görüp, yürüyerek Seyyid Taha'nın etrafı geniş duvarlarla çevrili mezarına gidiyoruz. Merdivenli uzun bir çıkışı var. Oldukça ziyaret edilen bir yer.

Bu bölgeden ayrılp tekrar Derecik yoluna çıkıyoruz ve Muş şelalesinde bir mola veriyoruz. Ardından, Şemdinli içinde de 30 dakika kadar mola veriyoruz. Bal satış dükkanları göze çarpıyor. Bazı arkadaşlarımız burayı pek beğenmedi, Hakkari'nin havası burada yok dediler. Zaten küçük bir ilçe.

Dönüş yolunda Yüksekova'da bir saat serbest zaman. Kozmopolit ve büyükçe. Sınır ticaretinin ekonomisindeki yeri farkediliyor. İran pasajına giriyoruz, çeşitli çaylar ve her türlü eşya satılıyor. Hava almak için dışarı çıkıyorum, dışarı da serin. Kuyumcularda, Ankara gibi büyük kentlerde görülmeyecek gösterişli takılar var. Hepsi Hint işi 22 ayar altınmış. Dubai üzerinden İstanbul'a oradan da buralara geliyor. Bir bayan göğüslük fiyatı 1 milyon TL!

Yüksekova'nın hemen çıkışındaki temiz bir Shell tesisinde bu geziler sırasında iki kez mola verme imkanımız oldu. Bugün, öğle yemeği dahil olduğu için akşam yemeği serbest. Önce, bir ot satıcısından yeşil halde siyabo, mendi ve kenger aldım. Daha önce karar verdiğimiz Eylül Çorba lokantasına üç arkadaş girdiğimizde rehber dahil bazı arkadaşları orada bulduk. Ağırıklı sakatat çorbaları vardı. Çıkışta nargilesiz temiz ve büyük bir kafeyi ancak AHS AVM içinde üst katında buluyoruz. Sakin ve huzurlu bir ortam. Şunu da belirteyim, girip çıktığımız nargileli mekanlarda aşırı bir müzik gürültüsü görmedik. Rehberimiz buraya özgü cevizli helvalı çörek siparişi aldı, gece hazırlanıp ertesi sabah otelde alacaktık.

6. ve son gün (23.5 Perşembe): İlk gün valizlerimizi arabanın bagajı olmadığı için içeriye almıştık ve koridor valizlerle dolmuştu. Sabah kahvaltısından önce valizlerimizi aşağı indirdik, başka bir minibüse yüklenecekler. Kahvaltıdan sonra çöreklerimizi aldık. Ankara'da tattığımızda çok lezzetli buldum, bir adet sipariş verdiğime pişman oldum.

Çok sayıda sipariş veren arkadaşlarımız oldu. Minibüslerimizle Yüksekova'ya hareket ettik. 40 dakika kadar şehir içi molada hepimiz restoranlarda bir şeyler atıştırdık. Aynı restorana giren bazı arkadaşlarımızla aynı şeyi, çorba ve lahmacun ısmarladık. Havaalanında rehber ve şoförlerimizin zarflarını takdim ederek vedalaştık. Havaalanına ilk giren grup idik.

Münferit müşteriler dışında başka grup olmadı. Uçak yine dolu değildi. Bu kez bulutlu havada o muhteşem dağları izleyemedik. Yine 1 saat 45 dakikalık bir uçuşla Ankara'ya döndük.

Programda olmasına rağmen güvenlik nedeniyle gidemediğimiz Sat Buzul Gölleri ve Berçelan yaylasına gidemesek de ülkemizin en uç noktasındaki bu ili tanımanın mutluluğu ile Ankara'ya döndük.

Bazı yerler vardır bir kez görmek yeterli olur ama Hakkari için diyemem bunu. Tekrar tekrar değişik mevsimlerde gidebilirim.

Bu geziyi organize eden Minadiye Kaya ve Fatma Dugan'a ve bu yazıyı gözden geçirerek düzeltmeleri yapan gezi arkadaşım Murat Tiryaki'ye teşekkürler.

Fuat Turan
30.5.2024

Hakkari'nin çiçekleri (Fuat TURAN'dan)

AKYILDIZ-ORNITHOGALUM SP

COLCHICUM SP.-ÇİĞDEM

HELİZ OTU-FERULA ORIENTALIS-ÇAKŞIR OTU-APIICEAE

İŞGIN-RHEUM RIBES

KENGER-GUNDELIA TOURNEFORTI L.VAR.TOURNEFORTI

MUSCAR SP.I-ARAP SÜMBÜLÜ

SİYABO-KENGER-MENDİ-BENDİKAVİ

SONCHUS ASPER-EŞEK GEVREĞİ

TERS LALE -FRITILLARIA IMPERIALIS

YAYLA TÛTÛNÛ-SOLENANTHUS STAMINEUS